

Arbeidsdokument

Referat fra parallellsesjon Møte med kommunene og sektormyndighetene 4.9.2019

Regional plan for arealbruk i Trøndelag

INNHold

Oppsummering av innspill til innledende spørsmål: 4

1 Areal og transport /By- og stedsutvikling 5

Hvordan kan RPA være med å utgjøre en forskjell? Hva skal til for at dette blir et godt verktøy for arealplanlegging i Trøndelag?	5
Hvordan kan vi sikre politisk eierskap og forankring?	6
Hvordan kan RPA følge opp prinsippene fra IKAP og Byvekstavtalen for kommunene i Trøndelag?	6
Hvordan kan RPA bidra til å sikre en klimavennlig samordnet areal- og transportplanlegging i øvrige byer og tettsteder i Trøndelag?	6

2 Næringsarealer og handel / by- og stedsutvikling 7

Hva tenker vi overordnet?	7
Hvordan kan RPA bidra til positiv forskjell?	7
Hvordan sikre politisk forankring?	7
Hva kan vi gjøre for å bedre kunnskapsgrunnlaget på næringsarealer og handel, og er det nødvendig?	8
Er det hensiktsmessig med regional oversikt over ledige næringsområder?	8

3 Folkehelse og bokvalitet / by- og stedsutvikling 9

Hvordan kan RPA være med på å utgjøre en positiv forskjell?	9
Hva skal til for at dette blir et godt verktøy for arealplanlegging i Trøndelag?	9
Hvordan kan vi sikre politisk eierskap og forankring?	9
Temaspesifikke spørsmål om folkehelse og bokvalitet	11

4 Klimaomstilling, folkehelse og medvirkning som gjennomgående tema i by- og stedsutvikling og i naturbasert næringsutvikling 13

Hvordan kan RPA være med på å utgjøre en positiv forskjell?	13
Hva skal til for at dette blir et godt verktøy for arealplanlegging i Trøndelag?	13
Hvordan kan vi sikre politisk eierskap og forankring?	13
Hva er du særlig fornøyd med at din organisasjon har oppnådd på området klimaomstilling/ folkehelse/ medvirkning?	14
Hvilke utfordringer har din organisasjon knyttet til klimaomstilling/folkehelse/medvirkning?	14
Hvordan vil dere bidra framover i arbeidet med RPA?	14

5 Strategi for jordvern..... 15

Hvordan kan RPA være med på å utgjøre en positiv forskjell?	15
Hvordan løser vi dilemmaet jordvern og klima-/ miljø?	15
Oppsummering	16

6 Energi, mineraler, deponi..... 17

Hvordan kan RPA være med på å utgjøre en positiv forskjell?	17
Hva skal til for at dette blir et godt verktøy for arealplanlegging i Trøndelag?	17
Hvordan kan vi sikre politisk eierskap og forankring?	18
Hva skal til for at dette temaområdet i planen blir et nyttig verktøy for kommuner og sektormyndigheter?	18
Hvordan bør de ulike interessene vektas?	18

Hva er de største interessekonfliktene?	18
Har vi et godt nok kunnskapsgrunnlag? Er nødvendig data tilgjengelig?	18
Er det mangler i kunnskapsgrunnlaget?	18
7 Reindrift.....	19
Hvordan kan RPA være med å utgjøre en positiv forskjell?	19
Hva er de største mulighet og utfordringer knytta til arealplanlegging og reindrift?....	19
Hva bruker kommunes av kunnskapsgrunnlag?.....	20
Hvilke retningslinjer er det behov for?	20
Eksempel på retningslinjer i gamle eller gjeldende planer:	21
8 Strandsoneforvaltning og arealplanlegging i sjø	22
Hvordan kan RPA være med å utgjøre en positiv forskjell? Hva skal til for at dette blir et godt verktøy for arealplanlegging i Trøndelag?	22
Hvordan sikre politisk eierskap og forankring?	22
Temaspesifikke spørsmål, arealplanlegging i sjø.....	22
Temaspesifikke spørsmål, strandsone	23
Veien videre	23
Deltakere	24

OPPSUMMERING AV INNSPILL TIL INNLEDENDE SPØRSMÅL:

****Hvordan kan RPA være med å utgjøre en positiv forskjell?***

****Hva skal til for at dette blir et godt verktøy for arealplanlegging i Trøndelag?***

****Hvordan kan vi sikre politisk eierskap og forankring?***

Involvering og deltakelse gjennom hele prosessen med planarbeidet er avgjørende for at planen skal få legitimitet i kommunene og at partene kjenner **eierskap** til prosess og plan.

Må gi retning. Mål og strategier blir viktig for forankring, og innholdet i planen må ha klare henvisninger til målene.

Kommunene må kjenne seg igjen, samtidig det er fokus på det **regionale perspektivet**.

Ved prioritering av tema må det **kommuneoverskridende perspektivet** og behovet for **differensiering** stå sentralt. RPA Trøndelag er sentrale retningslinjer oversatt til trøndersk virkelighet, inkludert også differensiering innen Trøndelag. Regional OG lokal tilpasning.

Mange problemstillinger, dilemma og muligheter. Må sette **fokus på de områdene hvor gevinsten er størst**. Må drøfte FNs bærekraftsmål.

Den endelige planen må framstå som løsningsorientert og ha en positiv / **mulighetsorientert vinkling**. Planen må vise **handlingsrommet**.

Fokus på oppfølging. Må gi **føringer for virkemiddelbruk og regionale satsinger**.

Kunnskapsgrunnlaget for de ulike temaene i planen blir en viktig del av arbeidet helt fra start. Et felles kunnskapsgrunnlag er en viktig del av RPA og med kommunenes arbeid med kommuneplanen.

Et godt kunnskapsgrunnlag er avgjørende for å kunne gjøre gode valg/ prioriteringer.

Kunnskapsgrunnlaget må være lett tilgjengelig.

Materialet fra planarbeidet kan brukes allerede nå - slik kommer planarbeidet til nytte også før man får en ferdig vedtatt plan.

Kart viktig i kunnskapsgrunnlaget.

Ryddige juridiske rammer. Det er ulike holdninger til retningslinjer kontra mer overordnede føringer, men avgjørende at retningslinjer er begrunnet og hjemlet i overordnede føringer.

RPA er relevant for **folkevalgtopplæring**.

Må oppleves som en støtte for kommunale planleggere og et **verktøy i kommunenes planlegging**. Planen må gi retning og være til hjelp for å prioritere, men bør også inspirere, nyansere og kunne fungere som en smørbrødtype/sjekkliste.

RPA må avklare **rollefordelingen RPA/IKAP** – til felles nytte.

1 AREAL OG TRANSPORT /BY- OG STEDSUTVIKLING

Julie Bjugan, Stjørdal kommune
Simen Nakstad, Melhus kommune
Tove Hellem, Trondheim kommune
Per Morten Bjørgum, Steinkjer kommune
Esther Balvers, Trondheimsregionen
Tor-Erik Jule Lian, Statens vegvesen
Ellen Weidemann, Avinor
Harald Høydal, Fylkesmannen
Gunhild Kvistad, Fylkeskommunen (bordvert)
Vigdis E. Landheim Fylkeskommunen (referent)

Hvordan kan RPA være med å utgjøre en forskjell? Hva skal til for at dette blir et godt verktøy for arealplanlegging i Trøndelag?

- Avinor: krevende arealdiskusjon. Hvis man på et regionalt nivå kan være enig i en arealdisponering mtp en lokalt krevende arealdisponering. I et regionalt perspektiv.
- Hvordan skal vi definere mål?
- Byvekstavtalen – mot klima. Arealbruk.... Andre verktøy. Ta langsiktige og kloke valg! Et overordnet mål om balansert utvikling.
- Fokuserer på knutepunktsutvikling. Fortetting rundt regionale knutepunkt. I et miljøperspektiv.
- Klima og oppfølging av bærekraftsmålene er viktige.
- Kompakte boligfelt for å sikre fortetting, men sikre kollektivtilbud.
- Steinkjer kommune – ingen bestemmelser? Hvorfor ikke det, retningslinjer gir ikke samme juridiske forplikter. Flere nasjonale hensyn slår i hjel hverandre, For eksempel Levanger som har fredning av trehusbyen.
- Nyansering av de nasjonale føringene. Hva skal prioritere høyest. Mange kommer ennå med bil. Hvordan får vi til overgangen mellom bil og kollektiv på en god måte.
- SVV: **Differensiering** er viktig, men hvordan får vi det til???? Kan RPA benyttes til dette.
- Stjørdal: Vi fortetter, men omlandskommunen bruker bil. Parkering til kollektivknutepunktet. Kollektivet blir uansett ikke godt nok hvis det skal erstatte bil.
- Kan det også være et virkemiddel for å få gjennomført lokale tiltak.
- **Inspirere:** Lokale sentrum må være attraktive. RPA kan bidra til å inspirere å fortette og gi sentrumsutvikling et løft. Det er trist å se hvordan sentrum utvikler seg også i de små tettstedene. Tilbud med mindre leiligheter osv rotasjon av bolig; boligtilbud ...
- Hva kan de ulike tettstedene tilby, ulike knutepunkt, regionale knutepunkt, osv....
- Ryddighet. Hva er kurant, hva er ikke det???? Akkurat passe dose.
- Det går an diskutere de ulike sentra uten å diskutere geografi, men regionale sentra må kanskje defineres.
- KMD-midler på kvaliteter i lokale sentrum. Midler til å lage en veileder. Lokale knutepunkt. Vi må også må tørre å snakke om parkering.
- Kostnads- og effektiviseringsgevinster for kommunene med en regional plan?

Hvordan kan vi sikre politisk eierskap og forankring?

- Sikre forutsigbarhet i når finansiering kan skje fra regionalt nivå.
- Forutsigbarhet ved innsigelser, når skal det vurderes eller ikke? Statlige og regionale krav kommer til uttrykk på en god måte.
- Forutsigbarhet i infrastrukturutbygging – også regionalt og fra staten. Knutepunktutvikling. Lokale prosjekter – holde opp gulrøttene!
- Vanskeligere å selge inn i de små kommunene uten plankompetanse, og forholdet til politikerne.
- Salgsbrosjyre til de små kommunene, gi større handlingsrom.
- Kommunenes rolle i Trøndelag – hva er deres verdi i Trøndelag?
- Hvor er det viktig å drive planlegging for å sikre målene vi har satt oss? Sette fokus der gevinsten er.
- Og lytte til den fremtidige generasjonen og trender i samfunnet.
- Jobbe godt med forankring i starten, henviser til målene som er forankret!!
- Møte om de KPA-prosessene er i gang.
- Vise mer på IKAP og at den skal virke og se mer på kommuneoverskridende tema.

Hvordan kan RPA følge opp prinsippene fra IKAP og Byvekstavtalen for kommunene i Trøndelag?

- Må være dønn tydelig på at det ikke kan føre en geografi til en annen geografi uten tilpasninger.
- Må sikre en bredere prosess hvis IKAP skal legges til grunn for resten!
- Samferdselspolitisk fundament: Trønderbanen – satsing knutepunkter, sentrumsstruktur. Reiser i byvekstområde må gjøres med kollektiv. Senterstruktur kan overføres – gode prinsipper kan overføres. Hva er prinsippene og at de er gode prinsipper. At å følge prinsippene også kan følge til bidrag til staten.
- Masse erfaring – selge inn de gode erfaringene fra IKAP. Næringsareal var også et viktig tema i samspill med næringene selv. Arealkrevende næringer, hva sier KPA. ABC-prinsipper. Også samordning av næringsareal, transport og vegutbygging.
- Regionale havner, flyplasser, jernbane, veg osv. Avhengig av investeringer fra staten også..
- GIS – bruke dette som analyseverktøy. Har vi nok kunnskap om de ulike tema? Er det noe mer vi må vite om.
- Aerotropolis – lufthavn, næringsutvikling osv..
- Hvordan få se på gangavstand fra stasjonen – vise på kart...
- Boligområder med avstand til barneskoler. Gang og sykkelveg til boligfelt som ligger i tilknytning til samordning, evt se på annen løsning med kollektivtrafikk
- Samordnet parkeringspolitikk.

Hvordan kan RPA bidra til å sikre en klimavennlig samordnet areal- og transportplanlegging i øvrige byer og tettsteder i Trøndelag?

- Ha et samferdselspolitisk fundament!!!!!!!
- Fortette i Midtbyen. Kommunedelplan på Klett.
- Regional parkeringspolitikk innenfor byvekstområde – Trondheim kommune
- Også sikre en slik tanke rundt de mindre byene.. med klimaperspektivet
- Tenke flere nivå – storby, småbyene, tettstedene, bygdatettstedene
- Kommunene langs jernbanen er hovedstruktur og inn til knutepunktene med bil. Hvor finner man disse og hvordan er parkeringspolitikken.

2 NÆRINGSAREALER OG HANDEL / BY- OG STEDSUTVIKLING

Siri Solem, Midtre Gauldal kommune
Antonios Bruheim Markakis, Steinkjer kommune
Inger Teodora Kværnø, Stjørdal kommune
Guri Vik, Melhus kommune
Vegar Walsø, Fylkesmannen i Trøndelag
Geir Halvard Risvik, Statens vegvesen
Eigil Kosi Jaren, TRFK (bordvert)
Jomar Sæterøy Maridal, TRFK (referent)

Hva tenker vi overordnet?

- Spent på hvordan kommunepolitikerne vil ta imot RPA.
- Spent på prosess, viktig med politisk og administrativ god prosess.
- Viktig at kommunene blir med hele veien – uheldig med for sen involvering.
- Spent på hvordan FK vil se sin nye rolle i nye Trøndelag. Dekomponering av sektormyndigheter (SVV) og skifte mot politisk drevet organisasjon utfordrende. Viktig å være med hele veien. Liker ikke slenger-innsigelser fra FK.
- Mange gode intensjoner, men fort gjort å «havne i en skuff». Oppfølging i ettertid sentralt for å unngå dette.
- Politikere må føle RPA har noe å «tilby» dem.
- RPA må tilgodese både bygd og by.
- Transport må bli mer sentralt knyttet opp mot arealbruk. Det er dette + næring som er interessant for kommunene.
- Fare for at RPA blir motsigende: Bærekraft og klima på en side, alle skal få bo hvor de vil på den andre. FK hjelper ikke alltid til her. Næringsområder kan ikke vokse i vakuum.
- Den første samlinga med nyvalgte politikere blir viktig for RPA.

Hvordan kan RPA bidra til positiv forskjell?

- Viktig å gi føringer der kommunene har tendens til å være seg sjøl nok; fokuser på det kommuneoverskridende. Samferdsel selvfølge her; RPA bør peke retning.
- Hvis FK sier nei til å ta mer dyrkamark, kategorisk og likt for alle, blir det kanskje lettere å akseptere for politikere. Utfordrende å få nei til omdisp. Når man har vært «flink» lenge, og når det endelig er et behov får man nei pga. andres «misskjøtsel».
- RPA må være med å samle alle ulike relevante planer/strategier, og definere hva disse + RPA betyr for arealbruk i Trøndelag.
- Dispensasjoner og avvik vil på generelt grunnlag undergrave hele RPA.
- RPA bør avklare hvor FK kan gå inn med innsigelser, og når.

Hvordan sikre politisk forankring?

- OK å utfordre kommunene, men RPA må likevel anerkjenne arbeidet som allerede er gjort i kommunene. Vise at de tas på alvor.
- Kartlegge hvilke fungerende fora som RPA kan tas opp i. Eksisterer Plan og politikk ennå? Fint med arena hvor både adm. og politisk kan samles.
- Politikerne må også involveres direkte uten administrasjonen som «filter».

Hva kan vi gjøre for å bedre kunnskapsgrunnlaget på næringsarealer og handel, og er det nødvendig?

- Hente erfaringer fra Trondheimsregionen/IKAP
- Det planleggere snakker om som tilgjengelig næringsareal (lilla felt i kart) og det næringslivet snakker om (tomter til salgs) er to helt forskjellige ting. Klargjør dette i kunnskapsgrunnlag. Må synliggjøre hva som skal håndteres av hhv. kommuner og næringsliv.
- Kommunene må ta litt (penge)risiko for å undersøke nye næringsareal. Kostbart med undersøkelser (grunn mv.), men må til i mange tilfeller hvis man skal unngå at dyrkamark bygges ned.
- Om næringsareal skal ha en verdi, må vi slutte å putte alt mulig annet inn i det.
- Kunnskapsgrunnlaget må ta for seg trender/endringer i handelsstruktur. Bigboxer var et resultat av kjøpesenterbestemmelsen. Den er opphevet, så nå vil noe nytt dukke opp. Beskriv hvilke valgmuligheter man har, deretter konsekvensene av disse valgene i regional sammenheng.
- ABC-prinsippet er ryddig å forholde seg til, men følges ikke i praksis. Kunnskapsgrunnlag: konsekvenser av å ikke følge ABC-prinsippet.
- Viktig å skille næring og handel. Uten kjøpesenterforskrift har vi ingen overordnet anstand å forholde oss til.
- Vi vet at enkelte handelsaktører er gode på å spille kommuner opp mot hverandre (i lokalisering). Strategi for å motarbeide dette kan være et viktig moment i RPA.

Er det hensiktsmessig med regional oversikt over ledige næringsområder?

- Man må som kommune tåle å ha ledige næringsarealer en stund for å sikre at man får rett aktør inn.
- Definere når et næringsareal er opptatt/ferdigutbygd? Mange eser jo bare ut. Motiverer ikke til fortetting. Dette skjer først når arealet oppfattes som fullt.
- Fortetting av eksisterende næringsområder må synliggjøres, fremfor å ta hull på nye områder.
- Ikke til å komme unna at kommuner er uvillige til å gi fra seg næringsaktører. Samtidig blir de skattemessige insentivene for dette svakere ved velfungerende bo- og arbeidsmarked.
- Stas med oversikt over regionale næringsområder, men hvem skal bruke dette når politikerne vil ha etableringer til egen kommune uansett?
- RPA bør definere hva bo- og arbeidsmarkedsregionene som det er interessant å samarbeide i er. Disse kan være fylkesoverskridende (ref. Røros).
- Retningslinjer i RPA må følges opp med FK-prioriteringer. Gi gulrot viktig.
- FK har planfaglig pondus som kan gi RPA tyngde, men mangler kommunepolitisk legitimitet. Utdfordrende.

3 FOLKEHELSE OG BOKVALITET / BY- OG STEDSUTVIKLING

Jon Erik Wollan, Indre Fosen kommune

Kjartan Løvaas, Melhus kommune

Espen Skagen, Frøya kommune

Synnøve Aukan, Hitra kommune

Norunn Elise Fossum, Plankontoret for Oppdal, Rennebu, Rindal, Holtålen og Midtre Gauldal

Ann Marit Kristiansen, Fylkesmannen

Thomas Møller, Fylkesmannen

Guri Wist, Fylkeskommunen (bordvert)

Hilde Arna T. Yri, Fylkeskommunen (referent)

**Hvordan kan RPA være med på å utgjøre en positiv forskjell?
Hva skal til for at dette blir et godt verktøy for arealplanlegging
i Trøndelag?
Hvordan kan vi sikre politisk eierskap og forankring?**

Norunn Elise Fossum, Plankontoret:

1. Styrke Trøndelag på nasjonalt nivå gjennom samhandling
2. Tett dialog og prosess med politisk nivå i kommunene. Skape forståelse for at planen styrker Trøndelag og kommunene sammen.
3. Tidlig involvering. Legge opp til en god prosess fra starten av.
4. Om å bidra i den videre prosessen: Ja, hvis velsignelse fra kontoret.

Kjartan Løvaas, Melhus:

1. Overlapp med IKAP, planen må dra i samme retning (ikke gå på akkord med IKAP)
2. For kommuner med små planavd, smørbrøddliste på hvordan utrede ulike tema, transport
3. Dialog med politikerne, men også fagmiljøene i kommunene, slik at de også får eierskap til det.

Synnøve Aukan, Hitra

1. Binde sammen det lokale, regionale og nasjonale perspektivet
2. Forankring gjennom en god avtale mellom politikk og administrasjon.
3. Politikerne må forstå at dette er en avtale mellom politikerne og adm, på hva adm skal prioritere

Jan Erik Vollan, Indre Fosen

1. Bygge forståelse mellom det pol og adm nivået, fra det statlig, reg og kommunalt nivå
2. Differensiering, viktig at regionalt nivå forstår ulikhetene mellom kommunene, og kan sette seg inn i ulike situasjoner når det gjelder utvikling, jordvern, befolkningsutvikling. Ulikt behov og ulikt tempo. By, omland rundt by og grisorgrndt
3. Løse «flokene» og de ulike krusedullene som kommunene har.
Skape forståelse for hvorfor enda en plan, at den kan være et viktig hjelpemiddel

Espen Skagen, Frøya

1. Støtte i det daglige arbeidet i kommunen, viktige føringer når private planforslag skal behandles. Politikerne er raske til å omfavne ethvert nytt tiltak i reguleringsplaner selv om det ikke er i tråd med KPA. Støtte for planleggerne.
2. Viktig med politisk forståelse for de ulike områdene. På Frøya snakker de mye om folkehelse og bokvalitet, men ikke alle steder de vil ha gang og sykkelveg likevel.
3. Viktig med involvering tidlig og bevisstgjøring

Ann Marit Kristiansen, FM

1. Får en overordnet tydelig plan som skaper forutsigbarhet i et samla Trøndelag. Det er store forskjeller mellom bygd og by og utvikling, fortetting. De nasjonale føringene stemmer ikke alltid. Forståelig språk for de som ikke hører heime i de folkerike områdene
2. Gode retningslinjer, smørbrøddliste for de som ikke har kompetansen på de ulike fagområdene og har lite tid til prosess i kommunen. Bevisstgjøre arbeid på tvers av sektorer.
3. Prosess, dra med politikerne fra starten av, folkevalgtopplæring, at man er flink til å ta i bruk planen. At den er levende.

Thomas Møller, FM

1. Regional fortolkning av statlige føringer og retningslinjer. Skape handingsrom ut fra kommunens geografi/demografi, hvilke krav som stilles til fortetting, ulikt på Frosta og Stjørdal. Differensieringa. Da kan vi skape en positiv forskjell.
2. God forankring i fagmiljø og politiske miljø som skal fatte vedtak i etterkant. Tilstrekkelig konkret, strategier ofte for løselig formulert og havner i en skuff.
3. Fylkeskommunen og kommunene, sikre at politikerne tar et aktivt standpunkt.
4. Ang. videre deltakelse: FM vil være med.

Hvert regionråd har definert sine styrker. Se til det.

Oppsummering:

1. Ved å fortolke de nasjonale føringene og forventningene «til trøndersk» og være tilpasset kommunenes ulike geografi/demografi. Den må ha et helhetlig perspektiv, og være et godt verktøy i saksbehandlingen.
2. Den må være godt forankret og forpliktende, og forpliktelsen er forstått. Ha en smørbrøddliste som sørger for at planleggerne får til å ivareta ulike fag i saksbehandlingen, og kunne «løse flokene».
3. Tidlig involvering.

Temaspesifikke spørsmål om folkehelse og bokvalitet

Arealplanlegging har et stort potensiale til å påvirke innbyggernes helse og livskvalitet - gjennom sine muligheter til å kunne påvirke både «sosial» og «fysisk» infrastruktur.

1. Hvordan påvirker fortetting nærmiljøkvaliteter som vi vet er viktige for folk sin helse og trivsel - fysisk og sosialt? (Både muligheter og ulemper)
2. Hvordan kan konsekvensvurderinger innen arealplanlegging i større grad omhandle også sosial bærekraft - og ikke bare konsekvenser for fysisk aktivitet?
3. Hvordan sette menneskene i sentrum i arealplanleggingen – og ikke utbyggerne?
4. Hvordan involvere innbyggerne i arealplanleggingen, fra de yngste til eldste, for å ivareta alle perspektivene i sosial bærekraft – ikke bare tradisjonelt fysisk aktivitet?

Thomas Møller, FM:

1. En felle å gå i når en bygger ut bygger ut områder er at områder som er egnet for uorganisert aktivitet forsvinner, 100-meters skogen, eplehagene. Fortetting med kvalitet. Fordel: En «boost» for viktige nærmiljøkvaliteter, unngår generasjonsforfall og mer mangfoldig demografiske forhold i områder. Flere å møtes med. Hvor langt strekker nærmiljøet? Markagrensa ofte under press.
2. Fremme innsigelser til de planene som ikke inneholder konsekvensvurderinger for folkehelse? Først da blir det gjort noe med saken.

Ann Marit Kristiansen, FM:

1. Spredt bebyggelse vil gi press på helsetjenestene i kommunene. Fortetting med kvalitet. Blanda demografi, god sammensetning viktig. Mikse generasjoner styrker folkehelse og forebygging av ensomhet. Ulempe med fortetting er å ta bort viktige områder for barn og eldre, eller tilgangen til dem. Tenke hvordan tilrettelegge for fysisk aktivitet. Gang og sykkelveger.
Flotte sentrumsleiligheter, opprettholder sosiale forskjeller fordi få har råd til å kjøpe sentrumsleiligheter.
2. Tydelig på hva den sosiale bærekrafta er. Savner god vurdering, gjerne gjenbruk av tekst i KU. Nasjonale retningslinjer for folkehelse kommer.

Espen Skagen, Frøya kommune:

1. Demografien endres over tid. Lage byrom som er multifunksjonelle, rom som skaper aktivitet. Gjøre det enkelt å ta kontakt, forebygge ensomhet. At det blir en naturlig del av hverdagen. Grøntarealer, stier. Hyggelig å gå der det er vegetasjon og ikke bare asfalt.
Mister den lokale stedsidentiteten. Lokale byggeskikker. Kun enkle leilighetsbygg.
2. Kan ikke tallfeste sosial bærekraft. Blir synsing. Like vanskelig som visuell kvalitet.
3. Til spørsmål 4: møte ungdommen der de er, de kommer ikke til kommunestyresalen.

Jan Erik Vollan, Indre Fosen:

1. Fortetting vil være forskjellig om det er snakk om Fosnes eller Trondheim.
Sosial bærekraft, viktig med møteplasser uansett om det er tett eller grisgrendt for å unngå ensomhet. Estetikk viktig for opplevelser.
2. Folkehelse i KU: ikke noe vi kan lese i en database, det blir en drøfting eller tolkning.

Synnøve Aukan, Hitra kommune:

1. Kommune med mange eneboere, og mange som flytter til kommunesentret i en liten leilighet. Blir det kjedelig eller går det bra. Parsellhager, hva skal til for å komme i lag. Kollektivtransport, knutepunkt. Stille krav til utbyggerne om gjesterom med kjøkken. Flere funksjoner sammen.
2. Til 3: Kommunen må stille krav til utbyggerne – også om sosial bærekraft

Kjartan Løvaas, Melhus kommune:

1. 10 minutters byen, alt av tjenester innen 10 min. Lettere å legge til rette for teknisk og sosial infrastruktur. Ulemper, grå områder fordi det grønne er bygd ned. Økt trafikk. Støy.
2. Har folkehelse alltid med i planprogrammene.

Norunn Elise Fossum, Plankontoret:

1. Mye er sagt. Små plasser så er fortetting bra fordi det faktisk kan bli en tilrettelagt plass når det ikke finnes i dag. Godt utbygde områder fare for at det grønne forsvinner og organisering lek. Slår et slag for trærne, opplevelser i forhold til lyd og farger bl.a. Sanser.
2. Kampsak. Ser at KU kan ha hull i forhold til flere tema. Selv om vi ser det, så er det vanskelig å ta inn fordi det blir litt synsing. Vil ha statistikk. Litt frustrert i forhold til KU regelverket. Vi har ikke så muligheter til å få inn de temaene vi vil ha inn. Vanskelig hvis det blir for mye subjektivt.

Oppsummering:

Spørsmål 1:

- Viktig med: Grønne områder og områder for uorganisert aktivitet, multifunksjonelle områder.
- Fortetting kan gi: 10 min. byen – alle tjenester innenfor 10 min.
- Ulemper: Støy, ensomhet, manglende stedsidentitet

Spørsmål 2:

- Vanskelig med tema med lite statistikk og registreringer. Opplever at det må være «evidens» og bruker ikke erfaringsbasert kunnskap og kunnskap fra innbyggerne. På samme måte som spørsmålet om: Hva er god visuell kvalitet?
- Innsigelse er det som må til 😊

Ellers: Diskuterte også språkbruk, språk som «alle» forstår. For eksempel ordet differensiering kan erstattes med «tilpasning til ulikheter» eller «tilrettelegging for ulikheter»

4 Klimaomstilling, folkehelse og medvirkning som gjennomgående tema i by- og stedsutvikling og i naturbasert næringsutvikling

Kristin B. Denstadli, Inderøy kommune

Egil Rønnekleiv, Meråker kommune

Signhild J. Volden, Statens vegvesen

Asle Rebbestad, Fylkeskommunen

Mari Roald Bern, Fylkeskommunen (bordvert)

Kyrre Kvistad, Fylkeskommunen (referent)

Hvordan kan RPA være med på å utgjøre en positiv forskjell?

- Viktig, men vanskelig å lage en forutsigbar ramme som kan være til hjelp for kommunene i lokalt planarbeid. For kommunene vil det på noen områder være vanskelig å være tro mot en RPA.
- Sikrer et helhetlig syn på arealbruk i hele Trøndelag og som vil ligge til grunn for lokale arealplaner.
- RPA kan hjelpe kommunene å se hva som er viktig for Trøndelag, men ikke nødvendigvis for kommunen.
- Kan demme opp for behovet for kommunale dispensasjoner.
- RPA kan gi færre innsigelser fra sektormyndighetene
- Viktig at RPA sier noe om hvilke type kollektivtransportsatsing som er ønskelig i ulike regioner og hvordan dette skal henge sammen med hverandre (veg, tog, buss, båt, frekvenser).

Hva skal til for at dette blir et godt verktøy for arealplanlegging i Trøndelag?

- En stor utfordring å få den anerkjent som styringsverktøy.
- Viktig å ikke snu ryggen til IKAP, men heller samarbeide med IKAP.
- What's in it for me? - alle kommuner må finne noe i RPA som er relevant for dem og som de ser at de kan ha fordeler av på et eller annet område.
- RPA skal tydeliggjøre både muligheter og begrensninger.
- Viktig å være konkret og ta frem gode eksempler.
- Hva menes med fortetting i ulike områder, f.eks. hva menes med fortetting i rurale områder (rurale knutepunkter/omstillingspunkter)?
- Folk som ønsker å reise alternativt må tas på alvor og det må legges til rette for dette (les: de som ikke ønsker å bruke bil)!
- Planen bør (og må) si noe om omstilling til lavere forbruk.
- Felles mål og retning er viktig for alle kommuner.

Hvordan kan vi sikre politisk eierskap og forankring?

- Bruke erfaringer fra IKAP-samarbeidet (siden 2012) kan være nyttig.
- Viktig tidlig å involvere kommunene for at de skal føle eierskap til planen.
- Viktig at TRFK reiser ut til kommunene og snakker med kommunestyrene, dette skaper forståelse og forankring.

- Viktig for kommunene å bli hørt, dette må gjenspeiles i planen!
- RPA kan bidra til politisk bevissthet og helhetlig politisk tenking på lokalt nivå (bidra til å åpne øynene på lokale politikere for et bredere perspektiv).

Hva er du særlig fornøyd med at din organisasjon har oppnådd på området klimaomstilling/ folkehelse/ medvirkning?

- Gangveier (snarveier?) tatt inn i sentrumsplanen.
- En fornuftig forfettingspolitikk kan gi positive ringvirkninger og mindre behov for transport i dagliglivet.
- Jobber med sentrumsutvikling som reduserer behov for bilkjøring. Utvikle bedre togforbindelser. Utvikle mulighetene for nærfriluftsliv.
- Næringslivet ønsker å legge til rette for naturbaserte aktiviteter i distriktene.
- Utbygging av fjernvarmeanlegg basert på flisfyring.
- "Gåarbeidet" ifm. miljøpakken, - eks. på hvordan sektormyndighetene kan "trigge" til et mangfold av transportmuligheter i løpet av en dag. SVV opptatt av å løfte fram de myke trafikantene.

Hvilke utfordringer har din organisasjon knyttet til klimaomstilling/folkehelse/medvirkning?

- Tematikken lite synlig i egen organisasjon.
- Luftkvalitet/svevestøv er en underkommunisert utfordring mange steder og er et større helseproblem enn trafikkulykker.
- Planlegging for bærekraftig transport til fritidsaktiviteter er viktig for å begrense bilkjøringen til disse.
- Skal alle få lov til å bygge hytte? Hyttepolitikken i Norge (og Trøndelag) er ikke bærekraftig.

Hva er flaskehalsene for medvirkning på dette området?

Her ble det ikke notert noe!

Hvordan vil dere bidra framover i arbeidet med RPA?

- Viktig for kommunene å bli informert underveis i prosessen, ønsker å få tilgang til/gi innspill via "delhøringer" (dvs. ikke bare via den formelle høringen av planutkastet). TRFK bør lage et meldingssystem for utsendelse av "delhøringer".
- Viktig å ha RPA som tema på plansamling(er), gjerne utfordre kommunene på ulike problemstillinger på forhånd.

5 STRATEGI FOR JORDVERN

*Ingvill Kanestrøm, Orkdal kommune,
Ingunn Holøymoene, Røros kommune
Line Nes Jordahl, Stjørdal kommune
Elise Sangereid, Trondheim kommune
Kari Frøseth, Orkdalsregionen
Grete Ørsnes, Statens vegvesen
Anne -Lise Bratsberg, Nye Veier
Vegard Hagerup, Fylkeskommunen (bordvert)
Odd Arne Bratland, Fylkeskommunen (referent)*

Kunnskapsgrunnlag

Et felles kunnskapsgrunnlag er en viktig del av planen – og med kommunenes arbeid med kommuneplanen. Materialet fra planarbeidet kan brukes allerede nå - slik kommer planarbeidet til nytte også før man får en ferdig vedtatt plan. Et godt eksempel på dette er det allerede utarbeidede kunnskapsgrunnlaget om landbruk/jordvern.

Hvordan kan RPA være med på å utgjøre en positiv forskjell?

Overordnet: Forankring og eierskap ute i kommunene er en utfordring knyttet RPA.

- Kommunene har ulike behov, RPA bør derfor ha rom for differensiering
- RPA vil bidra til å løfte helhetsbildet på tvers av kommunegrensene.
- RPA vil kunne bidra til å redusere avstanden mellom nasjonale føringer og lokale behov.
- RPA kan bli et viktig verktøy dersom man enes om felles prioriteringer.
- Planen, og ikke minst selve planprosessen, vil være et viktig pedagogisk kunnskapsgrunnlag.
- RPA er også viktig i et klima-/ miljøperspektiv da den vil kunne initiere kommuneoverskridende samarbeid.

Hvordan løser vi dilemmaet jordvern og klima-/ miljø?

- Økt fokus på jernbane åpner for større akseptabel reisetid
- Satse bevisst på fortetting i stasjonsbyene (regionforstørring)

I byene bygges matjorda ned gjennom arealplanprosesser, mens ute i distriktene skjer den spredte utbyggingen som oftest med bakgrunn i dispensasjoner. Innsigelser knyttet til mindre arealer ute i distriktene kan ofte være vanskelig å forstå for de involverte.

Kunnskap

- Etablering av et «nydyrkingsfond» kan være et aktuelt verktøy for å styrke jordvernet, og dette bør utredes nærmere. Et evt. fond kan/ bør i så fall kobles til RPA.
- Muligheter og utfordringer knyttet til «jordflytting» bør utredes nærmere.
- Det er behov for mer kunnskap om hvordan jordflytting fungerer på sikt.
- Ved større utbyggingsprosjekter bør det settes krav til oversikter over masse flytting.
- Behovet for ytterligere kunnskap om luftbåren forurensning fra vei til omliggende areal bør vurderes nærmere.

- Hvilke erfaringer har vi med bruk av «grønn strek»? Presset på jordbruksarealer innfor antas å øke! Kommuneplanens arealdel kan være et mer egnet (nyansert) verktøy! Hva er erfaringene fra Jæren.
- RPA vil ikke være juridisk bindende. Forankring og eierskap til planen ute i kommunene vil være avgjørende. Det må være et mål at RPA skal bidra til større forutsigbarhet dispensasjonssaker.
- Krav om at det gjøres en vurdering (behovsprøving) av avsatte/ omdisponerte, ikke nedbygde, arealer kan medtas i RPA.
- Rekkefølge krav kan også tas inn i planen.

Politisk forankring og eierskap

- Lokalpolitikkerne må medtas i prosessen, og utfordres til å komme med sine syn.
- Positiv kobling til IKAP (RPA kan være et verktøy som kan bidra til at byregionen når nullvekstmålet).
- Prosessen med RPA vil kunne øke kunnskapen om jordvern. Dette er i seg selv positivt.
- Tallfesting av et omdisponeringsmål er fristende!
- Utvikling av verktøy som f.eks. nydyrkingsfond kan bidra til å styrke planens relevans.
- Utvikling av nye indikatorer for måling av samfunnsmessig nytte/ kostnad kan være nyttig.

Oppsummering

- Prioritere utvikling av ny kunnskap, bl.a. om nydyrkingsfond inkl. jordflytting, erfaringer med grønn strek, hvor mye plass tar veien (luftbåren forurensning).
- Benytte kommuneplanen til avveining av interesser.
- Nyanser jordvernet gjennom at behovet for differensiering utredes.
- Koble RPA til IKAP
- Etablere/ utvikle en systematikk for helhetlig planlegging (hjelp kommunene til å ta de riktige beslutningene)
- Innhent erfaringsgrunnlag fra andre regioner

6 ENERGI, MINERALER, DEPONI

Bjørn Gunnarsson, Meråker kommune

Jan Erik Marstad, Selbu kommune

Arne Ivar Kvistad, Steinkjer kommune

Siri Eithun, Meldal kommune

Ove Brynhildsvoll, Tydal kommune

Finn Herje, NVE

Lars Libach, Direktoratet for mineralforvaltning

John Haugen, Fylkesmannen i Trøndelag

Ola Marius Amdal, Fylkesmannen i Trøndelag

Anne Haug, Fylkeskommunen

Ola Dahlen, Fylkeskommunen (bordvert og referent)

Gleny Foslie, Fylkeskommune (bordvert)

Hvordan kan RPA være med på å utgjøre en positiv forskjell?

- Være med å ta ned de nasjonale forventningene til kommunenivå.
- Planen evner å se de ulike utfordringene og geografiske forutsetningene.
- Utstyre kommunene med prinsipper og peke på kunnskapsgrunnlag som kommunen trenger for å gjøre gode vedtak/lage gode planer.
- Planen må ikke øke konfliktnivået – ordleggingen blir viktig.
- Nødvendig at det går på tvers av kommunegrensene

Hva skal til for at dette blir et godt verktøy for arealplanlegging i Trøndelag?

- Planen bør være en støtte for kommunen å vekte interessekonflikter – føre til bedre vedtak.
- Begrunne hvorfor, -løfte bærekraft. Dette må være overordnet. Peke på bærekraftige løsninger. Prinsipper for inngrepets størrelse vs bærekraft.
- Vurdere urørt natur som en ressurs. Se på samlet belastning
- Må ikke bidra til å øke konfliktnivået, peke på mulighetsrommet, ikke fokusere på restriktivitet
- Støtte for kommunene i saksbehandlingen
- Må stake ut kurs, ha prinsipper for ulike arealbruksituasjoner, ikke retningslinjer, ikke for smalt. Tilstrekkelig konkret, må kunne brukes av regionale myndigheter ved behandling av arealplaner
- Må løfte perspektivet, ha (minst) et regionalt perspektiv, avhengig av tema
- PBL vs andre lover, ex energilov, minerallov, behov for felles tolkning
- Må ivareta både sentrum og distrikt. Behov for differensiering i trøndelag. Dele inn kommunene i tilnærmet like utfordringer, med ens retningslinjer -kanskje ikke låse til kommunegrensene (noen kommuner rommer svært ulike utfordringer – sentrum og distrikt).
- Må være et kunnskapsgrunnlag for gode valg, Løfte kunnskapsgrunnlaget og gjøre det lett tilgjengelig. Synliggjøre ulike databaser. Kart viktig i kunnskapsgrunnlaget.
- Kommunisere hvorfor, begrunne, juridiske rammer.
- Når den ikke er juridisk bindende blir det viktig å peke på mulighetsrommet. Planen bør ha en positiv vinkling.

- Være så konkret at kommunene kan ta det inn i sin arealdel. Eks: vi skal ikke bygge ut ravedaler.

Hvordan kan vi sikre politisk eierskap og forankring?

Finne prinsipper og stake ut retningen for arealpolitikk som alle kan være enig om, men ikke prioriterer mellom de ulike interessene.

Temaspesifikke spørsmål

Hva skal til for at dette temaområdet i planen blir et nyttig verktøy for kommuner og sektormyndigheter?

- Gi retningslinjer, peke på kunnskapsgrunnlag og hvor man kan innhente kunnskap. Bidra til styring, men ikke overkjøre det lokale selvstyre.
- Sett kommunene i stand til å ta hensyn tidlig i prosessene/under utarbeiding av planer.
- Hvilke lokale, regionale, nasjonale forekomster bør kommunene ta hensyn til når de lager planer (grus/pukk/mineraler...)

Temaområdet er arealkrevende:

Hvordan bør de ulike interessene vektas?

- Bør kanskje differensiere mellom ulike kommuner eller geografiske områder

Hva er de største interessekonfliktene?

- Varierer fra sak til sak

Har vi et godt nok kunnskapsgrunnlag? Er nødvendig data tilgjengelig?

- Aldri vært bedre kunnskapsgrunnlag enn nå, men det er vanskelig å navigere seg fram.
- Kunnskapsgrunnlaget er ikke alltid oppdatert.

Er det mangler i kunnskapsgrunnlaget?

- Det varierer. Små kommuner med få inngrep har mindre data

7 REINDRIFT

Hans Runar Kojedal, Tydal kommune

Øystein Engan, Røros kommune

Paul Petter Uglem, Selbu kommune

Roy V. Kveliaunet, Lierne kommune

Ola Marius Amdal, Fylkesmannen

Risten-Marja Inga, Fylkesmannen

Sanna Hanem Kavli, Fylkeskommunen (bordvert)

Tove Gaupset, Fylkeskommunen (referent)

Hvordan kan RPA være med å utgjøre en positiv forskjell?

Hva skal til for at dette blir et godt verktøy for arealplanlegging i Trøndelag? Hvordan kan vi sikre politisk eierskap og forankring?

Innspill:

Den regionale planen kan gjøre en positiv forskjell om den blir brukt.

Momenter til hva som skal til for at planen kan bli et godt verktøy:

- Gi tydelig retning og være konkret, men ikke så konkret at det ikke er rom for tilpasning i kommunene
- Selv om planen ikke skal være for overstyrende, skal den være forståelig
- Den bør gi rom for handling, selv om den er tydelig i prioriteringene
- Planen bør gi kommunene hjelp til å finne løsninger
- Se på litt mindre regioner, besøke regioner i prosessen?
- Infrastruktur - retningslinjer for dette temaet er viktig
- Areal og transport- ikke bare relevant i Trondheim - her må distriktskommunene med.
- Differensiering vil være særdeles viktig for distriktene.
- En plan uten politisk har ingen hensikt.
- Planen må være lettlest og forståelig
- Regional plan er viktig, da reindrifta er grenseoverskridende, og distriktene driver i flere kommuner
- Synliggjøre inngrep som er gjort i reinbeitedistriktene..
- Selve arenaen for å utarbeide planen – vil være nyttig og viktig. .
- Klargjøre utbyggingsregimet i LNF - forvaltning av eks. bebyggelse I Inf-område. (Rydde opp i systemet med enkelttomter i Lnf)
- Finne tema/ta opp tema som berører mange.
- Felles drøm: Nedgang i dispensasjonssaker!

Hva er de største mulighet og utfordringer knytta til arealplanlegging og reindrift?

Innspill:

Noen utfordringer:

- Reindriften er grenseoverskridende. Kommunen er arealplanmyndighet og det enkelte reinbeitedistrikt går over flere kommuner.

- Interessekonflikter, som kommer best til syne gjennom dispensasjonsbehandlinger.

Noen muligheter:

- Kommuneplanprosessen utgjør et møtested for å på helheten. Opplevs som en arena for å møtes både fra næring, forvaltning og kommune.
 - Vi er avhengig av fjellet og ressursene alle i fjellkommunene. Her har vi et mulighetsrom.
- Andre innspill:
- Interkommunale planer, ikke så gunstig, da de kan binde opp store arealer utenom kommuneplanprosessen.
 - Egen regional plan for reindrift?
 - Overordna plan versus konfliktløsning på lavest mulig nivå, ville enighet på laveste nivå ført til mer tilslutning oppover i kommunesystemet?
 - Lokale reindriftsutøvere og reindriftsforvaltningen har ulike roller. Fylkesmannen skal ivareta hele reinbeitedistrikt og må se på det i et helhetlig perspektiv
 - Totalregnskapet fra LMD viser at reindriften i dette området har noe av det beste resultatet på landsbasis

Hva bruker kommuner av kunnskapsgrunnlag?

- Kommunene kjøper bistand, da kunnskapsgrunnlag og kompetanse i kommunene ikke godt nok. Bruker www.kilden.no
- Det trengs et kunnskapsgrunnlag for å se på det på et større område.
- Temakartene er som andre kart, ikke oppdatert. Kartene kan heller ikke brukes blindt. Vi må spille på FM og næringa, utover det som er tilgjengelig.
- Ny kartløsning i regi av Landbruksdepartementet, som skal hjelpe FM til å holde kartene ajour. Som kan bli et dynamisk verktøy.
- Distriktene har behov for å få støtte til å få administrert papirarbeidet.
-
- I hht Planprogrammet for regional plan skal
 - fylkeskommunen oppdatere inngrepsoversikt for Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag reinbeiteområde, som grunnlag for planer og tiltak.
<https://www.trondelagfylke.no/vare-tjenester/plan-og-areal/kart-statistikk-og-analyse/statistikk-og-analyse/>
 - Det skal lages et oversikt over det mest sentrale kunnskapsgrunnlaget for kommunal planlegging.

Retningslinjer:**Hvilke retningslinjer er det behov for?**

- Retningslinjene må være slik at kan brukes og forplikte.
- Så konkret at de kan benyttes i kommuneplanene- men ikke så konkret at vi blir helt overstyrt.

- Sjekkliste (hva er som skal gjøre, hvem skal kontaktes) – i hht plan -og bygningsloven. Sametingets planveileder kan brukes som utgangspunkt.
- Retningslinjene bør rydde opp i kaoset i forvaltningssystemet i Inf -området.
- Ulik interesse for spredte hytter i kommunene. Innenbygdsboende etterspør spredt, men utenbygds i felt, gjerne sentrumsnært. Kommunene vil ha mest mulig igjen for hyttebebyggelsen i form inntekter, og tendensen går i retning av bygdenære/sentrumsnære felter. Retningen kan gjenspeiles i retningslinjene.
- Det enkelte reinbeitedistrikt bør omtales i planen, og gi grunnlag for differensiering av retningslinjer. Inngrepsoversikten bør brukes.

Eksempel på retningslinjer i gamle eller gjeldende planer:

- Tidligere Sør-Trøndelag fk: Regional strategi for arealbruk, innland og fjellområder: (Felles retningslinjer for utmarksområder)
<https://www.trondelagfylke.no/contentassets/718036d7bada4208a9695677f6f8024b/stategi-for-arealbruk-stfk-vedtatt-i-fylkestinget--16.6.2014.pdf>
- Tidligere Nord-Trøndelag fk: Regional plan for arealbruk, (Mer tematisk innretta)
<https://www.trondelagfylke.no/contentassets/718036d7bada4208a9695677f6f8024b/regional-plan-for-arealbruk.pdf>
- Røros kommune: Prinsipper for utmark i samfunnsdelen:
<https://roros.kommune.no/politikk/planer-okonomi-rapporter/kommuneplanens-samfunnsdel/>

8 STRANDSONEFORVALTNING OG AREALPLANLEGGING I SJØ

Marit Aune, Hitra kommune

Ragnhild Wendelbo Melgård, Nærøy kommune

Anders Hekland, Frøya kommune

Synne Rudsar, Kartverket Trøndelag

Dragana Beric Skjøstad, Direktoratet for mineralforvaltning

Ingvild Sjøbakk, Fylkeskommunen - Kulturminneseksjonen

Sigurd Kristiansen, Fylkeskommunen – Planseksjonen (Bordvert)

Bjørn Grenne, Fylkeskommunen – Næringsseksjonen (Bordvert og referent)

Hvordan kan RPA være med å utgjøre en positiv forskjell? Hva skal til for at dette blir et godt verktøy for arealplanlegging i Trøndelag?

Følgende ble diskutert i gruppa:

- Det er viktig med tidlig involvering fra sektormyndighetene
- Kunnskapsgrunnlaget for planlegging i sjø kan oppleves som mangelfullt
- Prosessen er viktig i denne typen planarbeid
- Det oppleves nyttig å samarbeide på tvers av kommunegrensene
- Vi må avgjøre hvilket detaljeringsnivå vi skal legge oss på i arbeidet
- Vi må ikke ha alt for store ambisjoner, fare for at det ikke blir noe resultat
- Felles forståelse av nåsituasjonen er viktig
- Kommunene på kysten er generelt opptatt av planlegging i sjø
- Planen må «ta for seg» noen av de nasjonale forventningene som er relevante
- Arbeidet må ha stort fokus på tilrettelegging av temadata
- Planen må si noe om transport og knutepunkter for de blå næringene

Hvordan sikre politisk eierskap og forankring?

Følgende ble diskutert i gruppa:

- Vi må sette fokus på de riktige tingene
- Viktig at kommuneadministrasjonen involverer/informerer politikerne tidlig i arbeidet med RPA
- Gjøre temaene aktuelle for den enkelte kommunen, differensiere nasjonale retningslinjer og vise til statistikk som viser kommunens situasjon
- Politikerne i kystkommunene er generelt opptatt av at kommunen må være med på de arenaene der det foregår positivt utviklingsarbeid
- Vi bør bruke noe tid på å drøfte FNs bærekraftsmål

Temaspesifikke spørsmål, arealplanlegging i sjø

Følgende ble diskutert i gruppa:

- Arealplanlegging i Sjø kom inn i RPA ut fra innspill til planprogrammet, tror det er fornuftig ut fra aktiviteten på kysten
- Areal oppfattes som en flaskehals for videre vekst i oppdrettsnæringa, men det er mange interesser i sjøområdene. Planen bør gi retning og retningslinjer for hvordan kommunene skal planlegge for akvakultur

- Behov for å tenke over kommunegrensene for sjøområdene, ser dette bl.a. ut fra alle initiativene for interkommunal planlegging i sjø
- Vi bør bli enige om hvilket detaljeringsnivå en bør planlegge på i sjø
- Forholdet til skytefeltene utenfor Ørlandet bør løftes til regionalt eller nasjonalt nivå
- Må tenke på fremtidig energiproduksjon i sjø (tidevannsstrømmer og vindkraftverk)
- Kommunene burde hatt bedre tilgang til oppdrettsnæringa sin kartlegging i sjøområdene
- Mineralutvinning i sjø vil nok få mer fokus fremover, også i forhold til AP Sjø
- Kunnskapsgrunnlaget for planlegging i sjø vil bli vektlagt i arbeidet
- Workshop om marine grunnkart i Trøndelag er under planlegging
- Planarbeid er å være i prosess hele tiden. Prosessen er helt avgjørende for å få på plass gode løsninger
- Vi må avklare ambisjonsnivået og prioritere hvilke tema vi vil sette fokus på

Temaspesifikke spørsmål, strandsone

Følgende ble diskutert i gruppa:

- Det er utarbeidet sentrale planretningslinjer for strandsonen, men hvordan håndtere temaet i et Trøndelagsperspektiv?
- Hva med å sette fokus på byggeskikk i strandsonen. Kan vi få en oppfatning av hva som faktisk kan aksepteres både i forhold til plassering, bygninger, fyllinger etc.? Skal vi forsøke å gi en retning gjennom RPA?

Veien videre

- Arbeidsgrupper for strandsone og arealplanlegging i sjø vil bli etablert med det første

DELTAKERE

Fornavn	Etternavn	Firma-/avdelingsnavn
Ola Marius	Amdal	Reindrift
Synnøve	Aukan	Hitra kommune
Marit	Aune	Hitra kommune
Esther	Balvers	Trondheimsregionen
Julie	Bjugan	Stjørdal kommune
Per Morten	Björgum	Steinkjer kommune, fagstab plan og utvikling
Anders	Braa	Melhus Kommune
Odd Arne	Bratland	Trøndelag fylkeskommune
Anne-Lise	Bratsberg	Nye Veier
Oddveig	Bredesen	Seksjon for folkehelse, idrett og frivillighet
Ove	Brynhildsvoll	Tydal kommune
Ola	Dahlen	TRFK
Ingo	Danielsen	Fylkesmannen i Trøndelag
Kristin Bjerke	Denstadli	Inderøy kommune
Siri	Eithun	Meldal kommune
Øystein	Engan	Røros kommune
Thomas	Engen	Ørland kommune Plan
Gleny	Foslie	Trøndelag fylkeskommune, næringsseksjonen
Norunn Elise	Fossum	Plankontoret for Oppdal, Rennebu, Rindal, Holtålen og Midtre Gauldal
Kari	Frøseth	Orkdalsregionen
Bjørn	Grenne	Trøndelag fylkeskommune
Bjørn	Gunnarsson	Meråker kommune
Vegard	Hagerup	Trøndelag fylkeskommune, plan
Anne	Haug	Trøndelagfylkeskommune, Seksjon kulturminner
Anne Caroline	Haugan	Trøndelag fylkeskommune
John	Haugen	Fylkesmannen i Trøndelag
Anders	Hekland	Frøya kommune
Tove	Hellem	Trondheim kommune
Finn	Herje	NVE
Ingunn	Holøymoen	Røros kommune, tekniske områder
Harald	Høydal	Fylkesmannen i Trøndelag
Risten-Marja	Inga	Fylkesmannen i Trøndelag
Eigil Kosi	Jaren	TRFK, Plan
Ingvill	Kanestrøm	Orkdal Kommune

Sanna Hanem	Kavli	Plan og næring
Ingrid Lindebø		
Knutsen	Knutsen	Husbanken Midt-Norge
Hans Runar	Kojedal	Tydal kommune
Ann Marit	Kristiansen	Fylkesmannen i Trøndelag
Sigurd	Kristiansen	Trøndelag fylkeskommune
Roy Vebjørn	Kveliaunet	Lierne kommune
Arne Ivar	Kvistad	Steinkjer kommune, fagstab plan og utvikling
Gunhild	Kvistad	Trøndelag fylkeskommune, seksjon plan
Kyrre	Kvistad	TRFK avd. kultur og folkehelse
Inger Teodora	Kværnø	Stjørdal kommune
Vigdis Espnes	Landheim	Trøndelag fylkeskommune, Plan og næring
Tor-Erik Jule	Lian	Statens vegvesen
Lars	Libach	Direktoratet for mineralforvaltning
Kjartan	Løvaas	Melhus kommune, Plan
Jomar Sæterøy	Maridal	Trøndelag fylkeskommune, seksjon plan
Antonios Bruheim	Markakis	Steinkjer kommune
Jan Erik	Marstad	Selbu kommune
Ragnhild Wendelbo	Melgård	Nærøy kommune, drifts- og utviklingsavdelinga
Ina Kristin	Mittet	Ørland kommune Plan
Odd Inge	Mjøen	Trøndelag fylkeskommune
Thomas	Møller	Fylkesmannen i Trøndelag
Simen	Nakstad	Melhus kommune, plan
Line	Nes Jordahl	Arealforvaltning
Zsuzsanna	Olofsson	Trondheim kommune
Asle	Rebbestad	Seksjon plan, Trondheim
Kristin	Riaunet	Melhus kommune
Geir Halvard	Risvik	Statens vegvesen
Mari	Roald Bern	Plan, TRFK
Synne	Rudsar	Kartverket Trøndelag
Egil	Rønnekleiv	Meråker kommune
Elise	Sangereid	Trondheim kommune
Ingvild	Sjøbakk	Trøndelag fylkeskommune, seksjon kulturminner
Espen	Skagen	Frøya Kommune
Dragana Beric	Skjøstad	Direktoratet for mineralforvaltning
Siri	Solem	Midtre Gauldal kommune
Malin	Sæther	Hemne kommune, sentraladm.
Paul Petter	Uglem	Selbu kommune

Guri	Vik	Melhus kommune, arealforvaltning
Signhild Johanne	Volden	Statens vegvesen, Region Midt,
Kirsten Indgjerd	Værdal	Trøndelag fylkeskommune
Vegar	Walsø	Fylkesmannen i Trøndelag
Ellen	Weidemann	Avinor AS
Tone	Wikstrøm	Indre Fosen kommune
Guri	Wist	Trøndelag fylkeskommune, avd kultur og folkehelse
Jon Erik	Wollan	Indre Fosen kommune
Hilde Arna Tokle	Yri	Trøndelag fylkeskommune
Grete	Ørsnes	Statens vegvesen

